

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

№ 256

гр.София, 18.07.2018 г.

Върховният касационен съд на Република България,
четвърто гражданско отделение, в закрито съдебно заседание на
осемнадесети юли две хиляди и осемнадесета година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Борислав Белазелков

ЧЛЕНОВЕ: Борис Илиев

Димитър Димитров

като разгледа докладваното от Борис Илиев гр. д. № 1348/ 2018 г., за
да постанови определението, взе предвид следното:

Производството е по чл. 288 ГПК

Образувано е по жалби на Комисия за противодействие на
корупцията и за отнемане на незаконно придобито имущество (КПКОНПИ,
правоприемник на Комисия за отнемане на незаконно придобито имущество -
КОНПИ), И. Г. Н. и Н. Ф. Н. срещу въззивно решение на Варненски апелативен
съд № 138 от 19.10.2017 г. по гр. д. № 340/2017 г. в частите му, в които, след
като частично е отменено и частично е потвърдено решение на Варненски
окръжен съд по гр. д. № 3020/2015 г., е отхвърлено искането на КПКОНПИ за
отнемане в полза на държавата от И. Г. Н. и Н. Ф. Н. на основание чл. 4, ал. 2
вр. чл.10 ЗОПДИППД (отм.) на сумите 7 500 лв. – получена от продажба на лек
автомобил (л.а.) Б. 320 I рег. [рег.номер на МПС] и 1 000 лв. – получена от
продажба на л.а. М. С 180 с рег. [рег.номер на МПС] , а само от И. Г. Н. – на
сумата 1 600 лв., получена от продажбата на л.а. Ф. Ф. с рег. [рег.номер на
МПС] ; и с които е постановено отнемане в полза на държавата от И. Г. Н. и Н.
Ф. Н. на л.а. Н. П. с рег. [рег.номер на МПС] , л.а. Ф. П. рег. [рег.номер на МПС]
и л.а. Ф. Г. с рег. [рег.номер на МПС] , както и на сумата 6 000 лв., получена от
продажбата на мотоциклет К. 3Х6 Р с рег. [рег.номер на МПС]; отнемане в
полза на държавата от И. Г. Н. на сумата 8 900 лв., получена от продажбата на
л.а. Б. 735 с рег. [рег.номер на МПС]; и отнемане в полза на държавата от Н. Ф.
Н. на 500 дяла от капитала на Заложна къща [фирма], ЕИК [ЕИК].

В останалата си част въззивното решение не е обжалвано от
страните, валидно е и е влязло в сила.

За да постанови акта си, въззивният съд е приел за установено, че
Комисия за установяване на имущество придобито от престъпна дейност (К.,
чиито правоприемници са последователно КОНПИ и ищецът КПКОНПИ) е
започнала проверка за незаконно придобито имущество от ответника Н. въз
основа на уведомление от прокурор от 25.05.2006 г. за образувано наказателно
производство срещу него за извършени престъпления по чл. 116, ал. 1 НК и чл.

354а, ал. 1 НК. Второто от престъпленията попада в обхвата на чл. 3, ал. 1 ЗОПДИППД (отм.), а по обвинението за извършването му Н. е признат за виновен с присъда по НОХД № 1087/2008 г. на Варненски окръжен съд. Решение за образуване на производство за отнемане на имущество срещу ответниците е взето от КОНПИ след влизане на присъдата в сила. По възраженията, че искът е недопустим, тъй като производството пред КОНПИ е образувано близо година след отмяната на ЗОПДИППД (отм.), съдът посочил, че решението за образуване действително е взето след отмяната на закона, но проверката налице ли са основания за отнемане е стартирала още на 25.05.2006 г., когато К. е била сезирана за образуването срещу Н. наказателно производство. Макар че решението за образуване на производство за отнемане на имущество от ответниците е взето след отмяната на ЗОПДИППД и повече от шест години след стартиране на проверката, производството е следвало да се развие по реда на отменения закон, съгласно пар. 5 ПЗР ЗОДНПИ (отм.). Съдът приел искът за отнемане на имуществото за допустим, без оглед изтичането на срока за проверката преди да бъде взето решение за образуване на производство по ЗОПДИППД (отм.).

В изложението на основанията за допускане на касационно обжалване на И. Г. Н. и Н. Ф. Н. се поддържа недопустимост на така мотивирания въззивен акт, тъй като решението за образуване на производство срещу тях е взето от КОНПИ повече от седем години след като е започнала проверката по ЗОПДИППД (отм.), при действието на ЗОДНПИ (отм.), далеч след като е изтекъл законният срок за приключването ѝ. С оглед тези твърдения, настоящият състав е длъжен служебно да формулира процесуалноправен въпрос, свързан с допустимостта на обжалваното решение, който се свежда до това, какво е правното значение на изтичането на срока за проверка по чл. 15, ал. 2 ЗОПДИППД (отм.), съответно по чл. 27, ал. 1 и 2 ЗОДНПИ (отм.) и чл. 112, ал. 1 и 2 ЗПКОНПИ, за възникването надлежното упражняване и съществуването на правото на иск и на материалното право на държавата за отнемане на имущество, придобито от престъпна дейност и на незаконно придобито имущество.

По този въпрос е налице противоречива практика на състави на Върховния касационен съд. В решение № 100/16.07.2018 г. по гр. д. № 4162/2017 г., IV г. о., ВКС, както и в цитираните в него предходни решения на други състави е прието, че неспазеният срок по чл. 15, ал. 2 ЗОПДИППД (отм.) не осъществява абсолютна процесуална пречка за възникване на правото на иск на Комисията, предвидено в чл. 27 ЗОПДИППД (отм.). Срокът е инструктивен, а за причинените вреди от неспазения срок държавата дължи обезщетение при условията и по реда на ЗОДОВ. Съответно на отговора на правния въпрос, по който касационното обжалване е било допуснато, в решението по гр. д. № 4162/2017 г., IV г. о., ВКС, спорът е разгледан по същество, като са отхвърлени възраженията за недопустимост на иска.

Същото разрешение, но при прилагането на ЗОДНПИ (отм.), е дадено в определение № 304/16.07.2018 г. по ч. гр. д. № 2224/2018 г., III г. о., ВКС, постановено по реда на чл. 274, ал. 3 ГПК. Съставът е приел, че срокът по чл. 27, ал. 1 и ал. 2 ЗОПДИППД (отм.) не притежава характеристиките на преклузивните срокове. Той не започва да тече от възникване на субективното право на Държавата на гражданска конфискация, не подлежи на спиране или прекъсване и не погасява самото субективно материално право, нито спазването му е процесуална предпоставка за допустимост на иска по чл. 74

ЗОПДНПИ (отм.) за неговата реализация.

Точно противоположното становище е застъпено в решение № 323/18.01.2018 г. по гр. д. № 5291/2016 г., IV г. о., ВКС. В него е прието, че срокът по чл. 15, ал. 2 ЗОПДИППД (отм.) е преклузивен и когато в рамките му К. не е взела решение за предявяване на иск по чл. 28, ал. 1 ЗОПДИППД (отм.), то не само проверката, а и производството по ЗОПДИППД (отм.) като цяло приключват с изтичането на този срок и е недопустимо да се развие исковото производство пред съда. Правомощията на Комисията и нейните органи спрямо проверяваното лице са вече преклудирани; преклудирано е и материалното право на Държавата за отнемане на имущество от това лице и от останалите лица, които могат да бъдат ответници по иска по чл. 28, ал. 1 ЗОПДИППД (отм.). Съответно на отговора на правния въпрос, по който касационното обжалване е било допуснато, с решението по гр. д. № 5261/2016 г., IV г. о., ВКС, е обезсилен актът на инстанцията по същество и е прекратено производството. От мотивите на решението, което съпоставя производствата по ЗОПДИППД (отм.) и ЗОДНПИ (отм.), става ясно, че същото разрешение е приложимо за сроковете по чл. 27, ал. 1 и ал. 2 ЗОПДНПИ (отм.).

Съгласно Тълкувателно решение № 2 от 28.09.2011 г. на ВКС по тълк. д. № 2/2010 г., ОСГТК, когато в различни съдебни актове, с които ВКС се произнася като касационна инстанция по правния спор между страните, постановени по реда на ГПК от 2007 г., се съдържат различни и взаимно изключващи се разрешения на идентичен правен въпрос, по който е било допуснато касационно обжалване, са налице предпоставките по чл. 292 ГПК. Същото тълкувателно решение сочи, че в този случай съставът, констатирал противоречието, следва да спре производството, преди да постанови определение по чл. 288 ГПК. Това налага, преди да се произнесе за допускане или недопускане на касационното обжалване, съставът на ВКС да направи предложение до Общото събрание за постановяване на тълкувателно решение, като спре производството.

По изложените съображения Върховният касационен съд

О П Р Е Д Е Л И :

СПИРА на основание чл. 292 ГПК производството по гр. д. № 1348/2018 г. по описа на Върховен касационен съд, IV гражданско отделение.

ПРЕДЛАГА на Общото събрание на Гражданската колегия на Върховния касационен съд да постанови тълкувателно решение по въпроса „Какво е правното значение на изтичането на срока за проверка по чл. 15, ал. 2 ЗОПДИППД (отм.), съответно по чл. 27, ал. 1 и 2 ЗОДНПИ (отм.) и чл. 112, ал. 1 и 2 ЗПКОНПИ, за възникването надлежното упражняване и съществуването на правото на иск и на материалното право на държавата за отнемане на имущество, придобито от престъпна дейност и на незаконно придобито имущество“.

Препис от определението да се докладва на председателя на Гражданска колегия на Върховния касационен съд. Определението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: